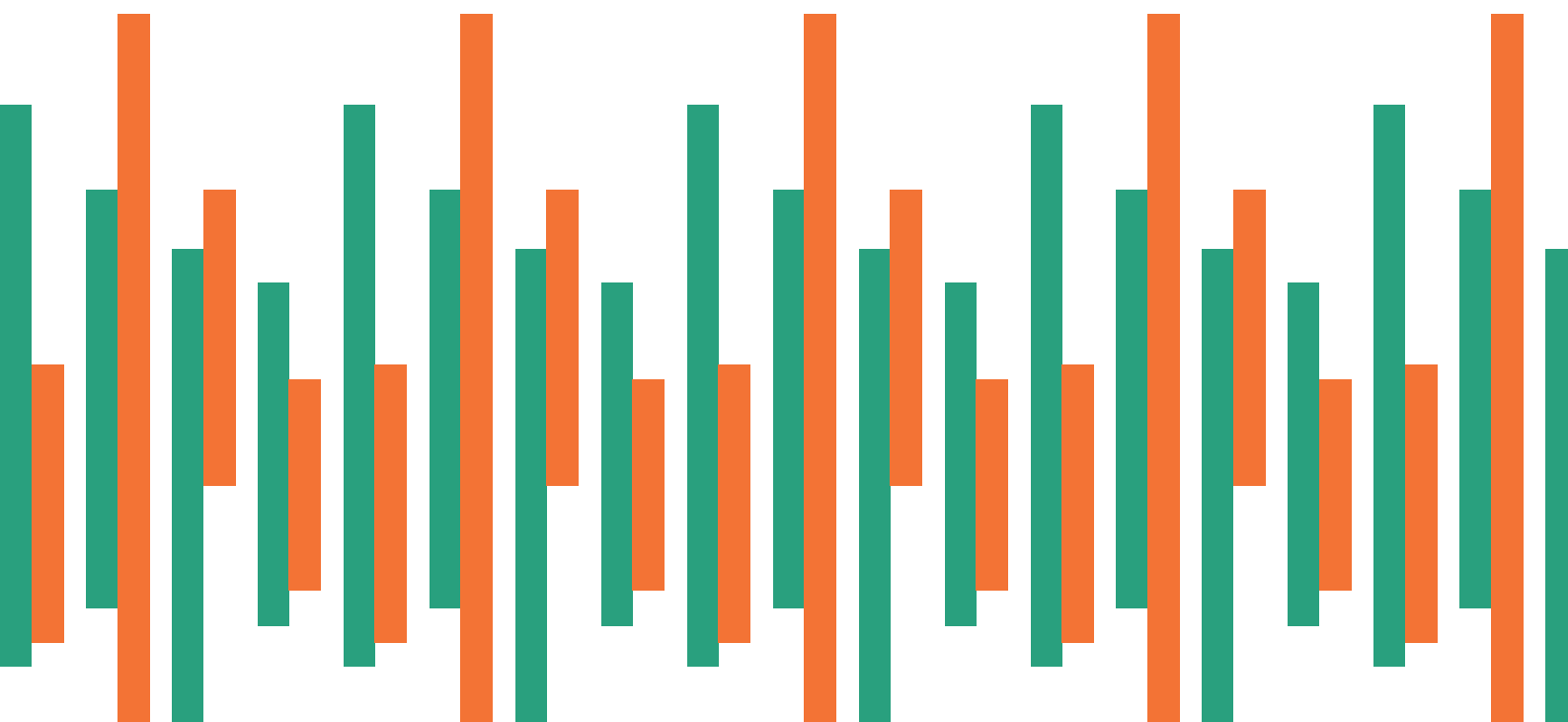

Resum executiu

Conclusions i propostes de millora de Dincat

Segon informe de la situació de les persones
amb discapacitat intel·lectual a Catalunya

RESUM DEL SEGON INFORME DE LA SITUACIÓ DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL A CATALUNYA

En els últims anys,
s'han fet molts avenços
per protegir els drets
de les persones amb discapacitat intel·lectual.

Aquests avenços s'han fet a tot el món
i també al nostre país.
L'objectiu és ajudar a que tothom
sigui tractat amb igualtat, respecte i dignitat.

Un fet molt important
va ser quan les **Nacions Unides**
van aprovar la **Convenció sobre
els Drets de les Persones amb Discapacitat**.

Aquesta llei va començar a aplicar-se l'any 2008.
A Catalunya i a la resta d'Espanya,
també s'han creat lleis
per seguir les normes d'aquesta Convenció.

Aquest informe vol analitzar
la situació dels diferents drets,
però ja podem dir que encara
no hem aconseguit complir
totalment amb el que demana la Convenció.

Nacions Unides: és una unió de països de tot el món que es reuneix per discutir els problemes comuns.

Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: grup de normes que defensen els drets de les persones amb discapacitat.

Encara queda molta feina per fer,
sobretot en comunicar i donar a conèixer
aquests drets a les persones
amb discapacitat intel·lectual,
a les seves famílies, a les **administracions públiques**
i a tota la societat.

D'altra banda, és difícil saber
si s'estan complint els drets de la Convenció a Catalunya,
perquè no tenim prou informació
sobre la situació de les persones
amb discapacitat intel·lectual.

Per això, aquest informe
vol ajudar a millorar aquesta situació
proposant una manera per recollir les dades
sobre la discapacitat intel·lectual a Catalunya.

**Administracions
públiques:** conjunt
d'organitzacions i de
persones que ajuden a
fer que el país funcioni
bé.

Aquest informe segueix amb la feina
que es va començar l'any 2022.
Aquest primer informe s'anomena:
"Informe de la situació de les persones
amb discapacitat intel·lectual a Catalunya".

El segon informe té com a objectiu
donar informació clara
i identificar quins drets encara no es compleixen,
per ajudar als governs
a posar normes per assegurar
que es respectin els drets
de les persones amb discapacitat.

Aquestes normes han de servir per les necessitats actuals, però també pels problemes que podrien aparèixer en un futur.

Això ajudarà a crear un entorn més inclusiu i solidari per a aquestes persones i les seves famílies, i a assegurar els seus drets.

Per aconseguir informació sobre les persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya, s'ha treballat amb diverses **institucions**.

S'han utilitzat maneres diferents per recollir tota la informació possible, tant números com opinions, per fer una anàlisi completa de la situació d'aquestes persones a Catalunya.

Per obtenir dades numèriques, s'ha buscat informació en bases de dades que ja existeixen i estan disponibles.

També s'han aconseguit més dades a través del **Portal de Transparència de la Generalitat de Catalunya** i de l'**Institut Nacional d'Estadística** (INE).

Institucions: centres i grups de persones que treballen conjuntament per un objectiu. Per exemple: una escola o un centre mèdic.

Portal de Transparència de la Generalitat de Catalunya: és una pàgina web on el govern comparteix informació sobre què fa i com utilitza els diners que utilitzen per millorar el país. Aquesta informació és accessible per a tothom.

Institut Nacional d'Estadística: entitat que recull i publica informació sobre coses com la població, l'economia i altres dades importants d'Espanya.

S'ha parlat amb grups de persones amb discapacitat intel·lectual i amb les seves famílies que estan vinculades a Dincat.

També s'han fet qüestionaris per recollir informació de tres grups:

- Persones amb discapacitat intel·lectual.
- Les seves famílies.
- Els professionals que ajuden aquestes persones.

Cal tenir en compte quantes persones tenen discapacitat intel·lectual i la seva situació. A Catalunya, l'any 2022, 8 de cada 100 persones tenien una discapacitat reconeguda, més que l'any anterior.

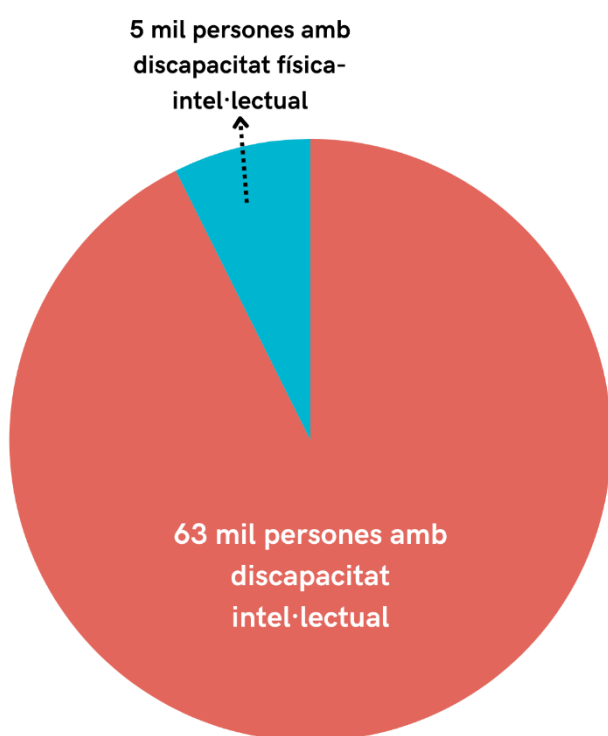
És a dir, cada vegada creix més el nombre de persones amb discapacitat. Dins d'aquest grup, 1 de cada 100 persones té discapacitat intel·lectual.

Des del 2018, el nombre de persones amb discapacitat intel·lectual ha augmentat molt, mentre que altres tipus de discapacitat, com les físiques o els trastorns mentals, també han crescut, però menys.

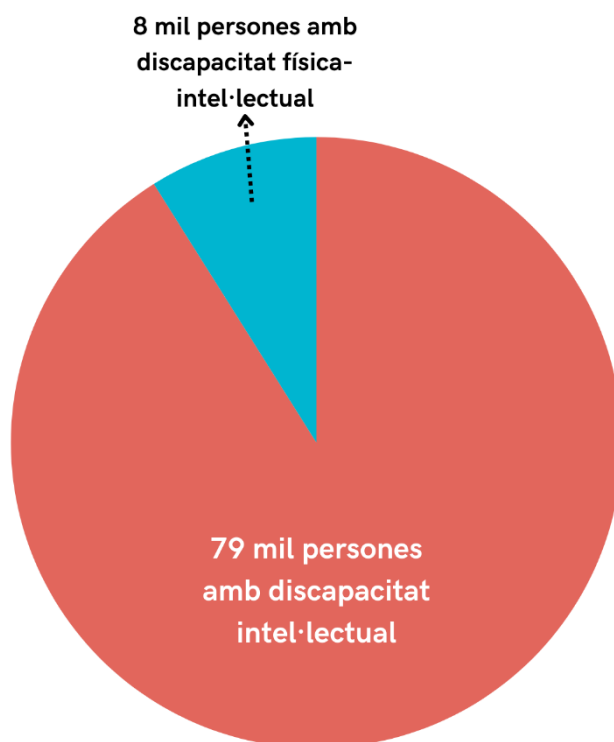
Les següents gràfiques mostren l'augment del nombre de persones amb discapacitat intel·lectual dels anys 2018 al 2022.

Els números són aproximats.

Gràfica 1: any 2018

Gràfica 2: any 2022

Segons el Departament de Drets Socials, de les 86.512 persones amb discapacitat intel·lectual l'any 2022, 53 de cada 100 persones són homes i 34 de cada 100 persones són dones.

A més, la discapacitat intel·lectual és més freqüent entre els homes menors de 15 anys. Però, a mesura que les persones es fan més grans, hi ha més dones amb discapacitat intel·lectual que homes.

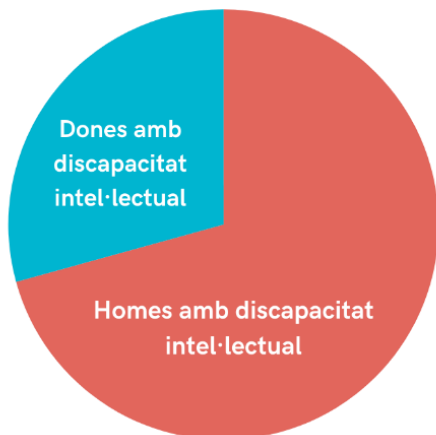
També, cal destacar que 4 de cada 10 persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya tenen menys de 19 anys, i 3 de cada 4 persones són menors de 44 anys.

En canvi, en el cas de la discapacitat física i intel·lectual, la situació és diferent:

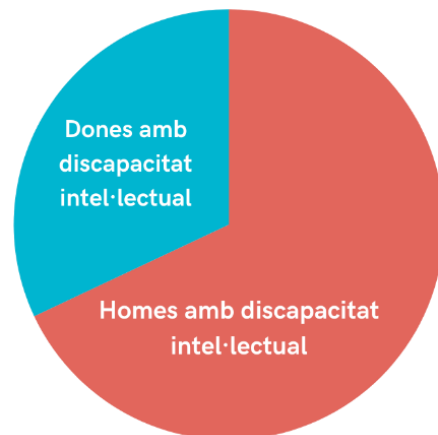
76 de cada 100 persones amb aquesta discapacitat tenen més de 65 anys.

Aquestes gràfiques mostren el nombre d'homes i dones amb discapacitat intel·lectual segons l'edat que tinguin:

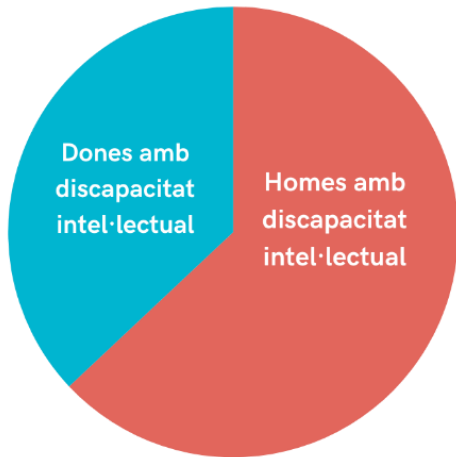
Dels 0 als 15 anys

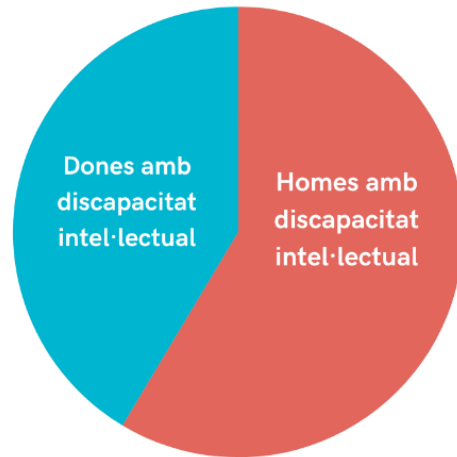
Dels 16 als 19 anys

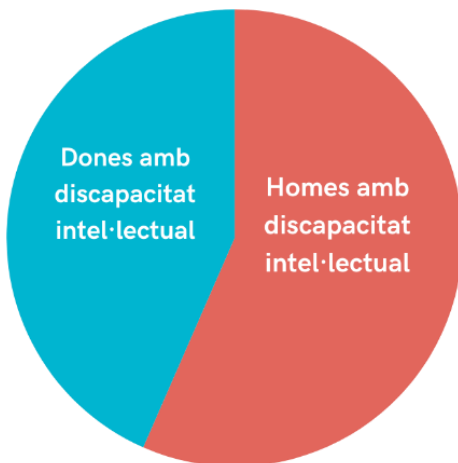
Dels 20 als 34 anys

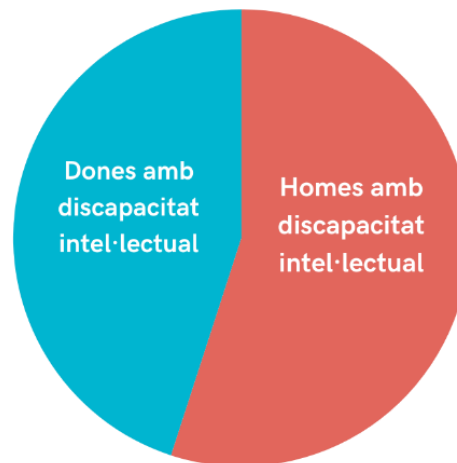
Dels 35 als 44 anys

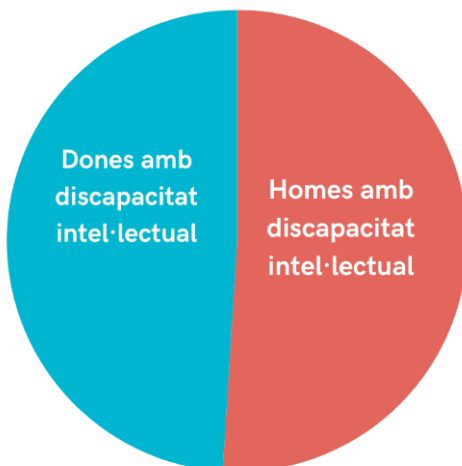
Dels 45 als 54 anys

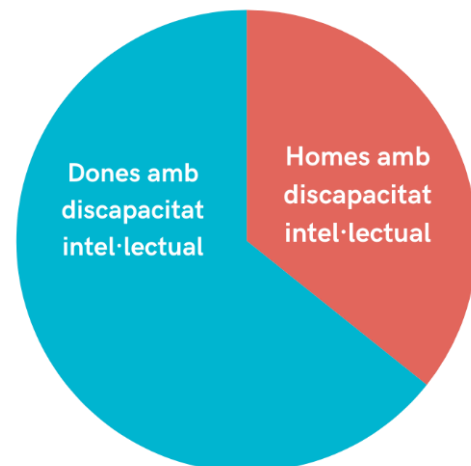
Dels 55 als 64 anys

Dels 65 als 74 anys

Dels 75 anys i més

A Catalunya, les persones amb discapacitat intel·lectual no estan repartides de manera igual per tot el territori.

7 de cada 10 persones amb discapacitat intel·lectual viuen a la província de Barcelona.

A Tarragona, 15 de cada 1.000 persones tenen discapacitat intel·lectual, que és la xifra més alta.

A Barcelona, hi ha 10 de cada 1.000 persones amb discapacitat intel·lectual.

El reconeixement del grau de discapacitat és molt important perquè les persones amb discapacitat intel·lectual puguin rebre ajuts públics.

Més de la meitat de les persones amb discapacitat intel·lectual tenen reconegut un grau entre el 33% i el 64%.

Algunes persones amb discapacitat intel·lectual necessiten ajuda per fer les tasques del dia a dia. De cada 100 persones amb discapacitat intel·lectual, 18 necessiten l'ajuda d'una altra persona.

Quan les persones tenen discapacitat intel·lectual i també física, de cada 100 persones, 58 necessiten ajuda per fer les seves activitats del dia a dia.

Després de descriure les persones que formen part de l'estudi, aquest informe parla dels drets més importants per a elles.

Més de la meitat de les persones amb discapacitat intel·lectual i de les seves famílies diuen que el dret a la igualtat i a no ser discriminades és el més important.

També creuen que és el dret que es respecta menys. L'estudi analitza 11 **drets fonamentals**, a més del dret a la igualtat, que es tracta en tots els altres drets:

- Infants i adolescents amb discapacitat
- Accessibilitat
- Ser reconeguts com a persones iguals davant la llei
- Accés a la justícia
- Vida independent i inclusió a la comunitat
- Educació
- Salut
- Treball
- Un nivell de vida adequat i protecció social
- Participació en la vida política i pública
- Participació en la cultura, activitats per gaudir de temps lliure i esports

Drets fonamentals:

són drets bàsics que té tothom, com el dret a la igualtat, a la llibertat o a ser respectat.

INFANTS I ADOLESCENTS AMB DISCAPACITAT

A Catalunya, hi ha aproximadament 46.400 infants i adolescents amb discapacitat.

Més de la meitat tenen discapacitat intel·lectual, i gairebé 400 tenen discapacitat física i intel·lectual.

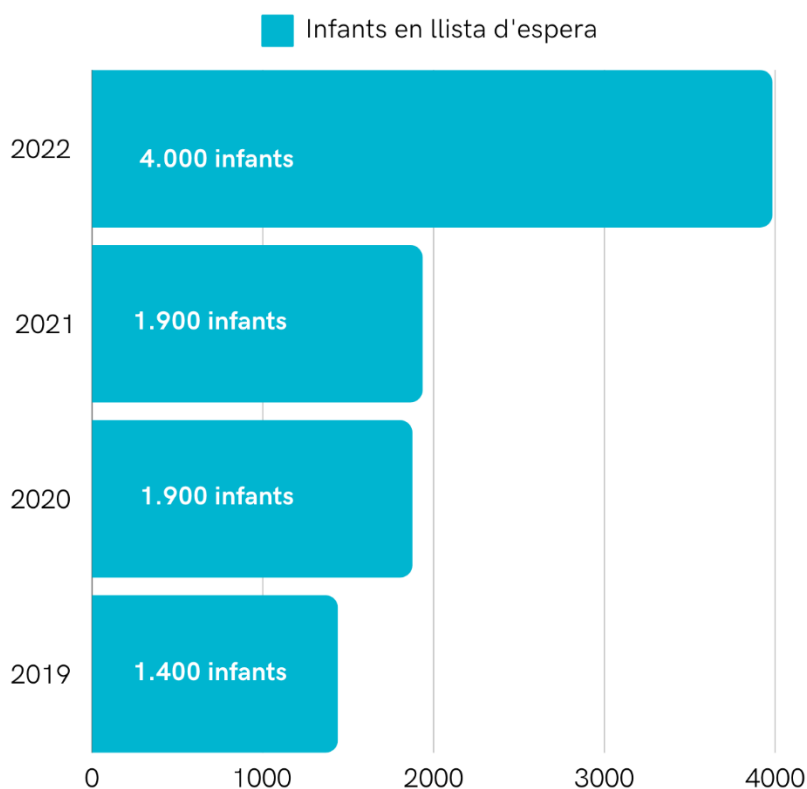
El suport durant els primers anys de vida és molt important per ajudar els infants amb discapacitat a desenvolupar-se bé.

Al 2023, hi havia 100 centres que donaven aquest tipus d'ajuda a més de 50 mil infants, tot i que no tots tenien discapacitat intel·lectual. D'aquests infants, més de 20 mil eren nous casos.

Més de la meitat dels centres estan a Barcelona. Des del 2001, el nombre d'infants que utilitzen aquests serveis s'ha multiplicat per deu, i les hores d'atenció han augmentat molt entre el 2021 i el 2023.

L'any 2023, els infants van rebre menys temps d'ajuda del que és legal. Van rebre menys d'una hora a la setmana, quan haurien de rebre entre una hora i una hora i mitja cada setmana.

La següent gràfica mostra el nombre d'infants en llista d'espera per rebre ajuda dels anys 2019 al 2022. Els números són aproximats.

Els infants i adolescents amb discapacitat sovint no van a viure amb famílies d'acollida, com passa amb altres nens i nenes.

Els infants amb discapacitat passen gairebé la meitat del temps fins als 18 anys vivint en **institucions**. Això és més temps que els infants que no tenen discapacitat.

Institucions: són llocs com residències o centres on viuen i reben ajuda infants amb discapacitat que no poden viure amb les seves famílies.

A més, aquests infants solen entrar a les institucions quan són més petits.

Els centres que cuiden infants amb discapacitat normalment estan molt plens.

Més de 4 de cada 10 nens i nenes amb discapacitat viuen en centres plens.

A més, 2 de cada 10 centres tenen més nens del que poden atendre.

Hi ha programes que ajuden als nens i nenes amb discapacitat a participar en diverses activitats. Però, molt pocs nens i nenes amb discapacitat participen en aquests programes a Catalunya.

Això mostra que cal fer més per oferir activitats que incloguin millor als nens i nenes amb discapacitat.

ACCESSIBILITAT

L'accessibilitat és el dret que ajuda a les persones amb discapacitat a viure de manera independent i a participar en la societat.

Actualment, les millores s'han centrat sobretot en l'accessibilitat física i sensorial, però no s'ha treballat tant en fer les coses més fàcils d'entendre per a les persones amb dificultats de comprensió.

Entre 2019 i 2021, s'ha millorat molt en fer llocs accessibles per a persones amb discapacitat. El nombre de millores ha passat de 8 mil a una mica més de 9 mil.

Aquestes millores inclouen eliminar barreres i oferir suport. Però també han augmentat les queixes sobre barreres en els edificis.

Per exemple, les persones en cadira de rodes tenen dificultats per accedir a les seves cases. Encara que les queixes han baixat després de 2019. La majoria de queixes eren sobre problemes en els edificis.

El 2021, el **Departament de Drets Socials** va donar 47 tipus d'ajudes que van costar més 310 mil euros.

Aquestes ajudes van servir per millorar l'accessibilitat a llocs i serveis. La major part de l'ajuda es va gastar en fer més accessibles els llocs i el seu interior, i una part menor es va gastar en millorar la comunicació.

Encara cal fer més per ajudar les persones amb dificultats per entendre la informació, com per exemple, afegint senyals clares i ajudes per a l'orientació.

Departament de Drets Socials: s'encarrega d'ajudar a les persones amb dificultats, crea normes per protegir a les persones i organitza serveis com residències, entre altres.

Segons un qüestionari elaborat per Dincat a persones amb discapacitat intel·lectual la informació i senyalització que més s'entén és:

- Al transport públic
- Als comerços

En canvi, la informació que menys s'entén és:

- A l'Ajuntament
- A la Generalitat de Catalunya
- A l'administració pública en general

SER RECONEGUDES COM A PERSONES IGUALS DAVANT LA LLEI

Les persones amb discapacitat intel·lectual tenen el dret de ser reconegudes com a iguals davant la llei, igual que tothom.

A Catalunya, des del 2001 fins al 2022, ha augmentat molt el nombre de persones que necessiten ajuda per prendre decisions legals, passant d'unes 500 a gairebé 10 mil persones. Aquest nombre ha anat creixent amb el temps.

En els últims anys, la llei que garanteix els drets de les persones amb discapacitat intel·lectual ha canviat.

Ara es posa en primer lloc oferir suport per ajudar a prendre decisions en lloc de substituir-les.

Això ha fet que hi hagi més persones que reben ajuda per prendre decisions i menys que estan sota tutela.

Aquest canvi mostra que s'està avançant cap a maneres de suport més respectuoses amb els drets de les persones amb discapacitat.

Hi ha una diferència entre el nombre d'homes i dones que reben ajuda per prendre decisions legals.

Aquesta diferència ha anat augmentant amb els anys. És important estudiar per què hi ha aquesta diferència.

S'ha observat que cada vegada més persones que reben ajuda per prendre decisions legals prefereixen viure de manera més independent.

Entre 2011 i 2022, ha augmentat el nombre de persones que viuen a casa seva, i ha disminuït el nombre de persones que viuen en centres.

Això pot significar que hi ha més suports per viure de forma independent i una major inclusió en la comunitat.

ACCÉS A LA JUSTÍCIA

Les persones amb discapacitat intel·lectual tenen dret a participar en processos judicials com qualsevol altra persona.

Des de 2022, existeix la figura del **facilitador o facilitadora judicial**, una persona que ajuda les persones amb discapacitat a entendre i participar en aquests processos.

Tot i aquesta ajuda, encara és important continuar millorant l'accés a la justícia, per exemple, fent les sentències més fàcils d'entendre amb formats com la lectura fàcil.

En les presons espanyoles, algunes persones tenen discapacitat, i la més comuna és la discapacitat intel·lectual.

Per això, és important estudiar aquesta situació i fer programes específics per ajudar aquestes persones. Un exemple és el Programa d'Atenció a la Discapacitat Intel·lectual i del Desenvolupament, que ofereix ajuda especial a les presons i va atendre 236 persones a Catalunya.

VIDA INDEPENDENT I INCLUSIÓ A LA COMUNITAT

El dret a viure de manera independent i estar inclòs a la comunitat és molt important per a les persones amb discapacitat intel·lectual i les seves famílies.

A Catalunya, moltes persones tenen dificultats per viure de manera independent perquè falten recursos i suports.

Això fa que moltes persones depenguin de l'ajuda de les seves famílies per poder ser més autònomes.

Moltes persones amb discapacitat intel·lectual i les seves famílies volen tenir més autonomia, però hi ha preocupació sobre deixar les residències per les persones amb discapacitat.

Això pot ser perquè tenen dubtes sobre la qualitat dels serveis fora dels centres o perquè no coneixen altres opcions.

Tot i que hi ha programes com "Mi casa" que ofereixen altres opcions, l'ajuntament o la Generalitat donen més prioritats a les residències.

Encara hi ha problemes per accedir a l'ajuda personal.

Algunes dificultats són:

- No hi ha una normativa clara.
- Hi ha requisits difícils d'acomplir.
- Les ajudes econòmiques són baixes.
- És difícil trobar assistents en zones rurals.

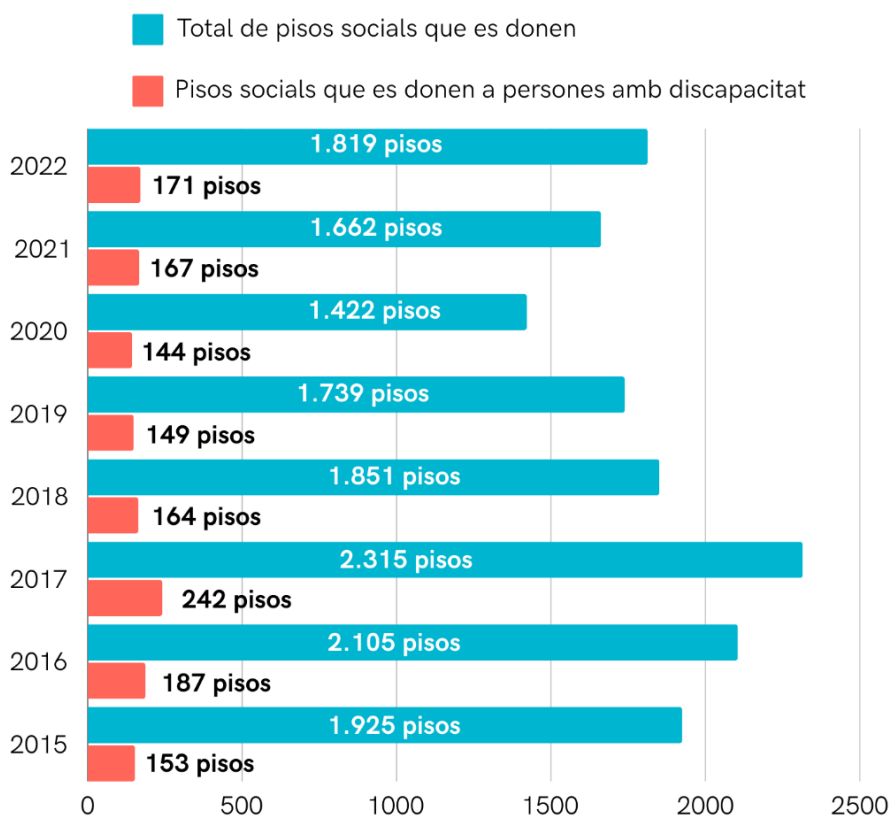
Per tant, el sistema actual d'ajuda a les persones amb discapacitat encara no és suficient i està estancada entre els models antics i els nous.

Trobar una casa adequada és molt important perquè les persones amb discapacitat puguin viure de manera independent. Això vol dir que han de poder decidir com volen viure amb l'ajuda que necessiten.

Tot i que, encara hi ha problemes importants, com la discriminació en el lloguer i la falta de recursos.

Encara que s'ha intentat millorar amb més pisos socials i ajudes, les dades mostren que aquestes ajudes no es distribueixen de manera igual.

Per exemple, aquesta gràfica mostra que cada any es donen pisos de lloguer social i pisos per viure de manera autònoma. Però, es donen molt pocs a persones amb discapacitat.

El Programa de Suport a l'Autonomia a la Pròpia Llar (SAPLL) ajuda les persones a viure de manera independent oferint assistència en les tasques del dia a dia.

El 2022, es van afegir 167 noves persones al programa, principalment a Barcelona i a la zona del Vallès Occidental.

Però, al final de l'any passat, quasi 400 persones encara esperaven per accedir al servei, cosa que mostra que moltes persones volen aquesta ajuda, però encara no hi ha prou llocs disponibles.

Els **serveis residencials** per a persones amb discapacitat intel·lectual no són suficients. Només hi ha espai per a una petita part de les persones que ho necessiten, i no ha canviat gaire des de fa temps.

A més, les persones han de esperar molt temps per aconseguir una plaça.

Això fa que moltes vegades hagin de triar llocs que no són els millors per a elles.

Serveis residencials:

és un lloc on les persones amb discapacitat poden viure i rebre ajuda. Aquest lloc pot ser una casa o un centre on viuen amb altres persones i on reben suport per fer les coses del dia a dia.

A més dels centres residencials i les llars residències, les persones amb discapacitat intel·lectual poden usar altres serveis que funcionen durant el dia. Un exemple són els centres de dia especialitzats.

Al setembre de 2022, hi havia 110 persones esperant per entrar en aquests centres. Aquest nombre va ser una mica més alt el setembre de 2021 i també va pujar al 2023.

Els centres de dia especialitzats han creat 342 noves places el 2022. Això és el nombre més alt de noves places dels últims 10 anys.

EDUCACIÓ

En relació amb el dret a l'educació, hi ha algunes dades importants sobre els alumnes amb discapacitat intel·lectual a Catalunya:

- Només una petita part dels alumnes té discapacitat intel·lectual en educació infantil, primària i secundària.
- La majoria d'aquests alumnes estudien en escoles públiques.
- Les escoles privades i concertades tenen menys alumnes amb discapacitat intel·lectual del que seria esperable.
- A Batxillerat, n'hi ha encara menys alumnes amb discapacitat intel·lectual, i aquest nombre ha baixat en comparació amb l'any anterior.

És important saber que tant el Departament d'Educació com el **Síndic de Greuges** han trobat que hi ha més alumnes amb necessitats educatives especials en educació infantil, primària i ESO.

Això pot ser perquè ara es detecten més casos a temps i hi ha més diagnòstics disponibles.

Síndic de Greuges: és una persona que ajuda a resoldre problemes entre la gent i el govern. Si algú té un problema amb un servei públic, com l'escola o la salut, pot parlar amb el Síndic de Greuges per demanar ajuda.

A Catalunya, cada vegada hi ha més alumnes en escoles d'educació especial. Durant el curs 2022-2023, hi havia uns 8 mil alumnes en aquestes escoles, que és el nombre més alt dels últims 13 anys.

Hi ha hagut un petit augment en l'últim any i un augment més gran en els últims 5 anys.

Això és important perquè les lleis actuals diuen que aquests alumnes haurien d'anar a escoles on aprenen junts i juntes amb altres alumnes en lloc de només a escoles d'educació especial.

Segons les dades del **Departament d'Educació** de la Generalitat de Catalunya hi ha més alumnes amb discapacitat intel·lectual a l'ESO que a l'escola infantil, primària i Batxillerat.

En canvi, hi ha més alumnes amb **Trastorn de l'Espectre Autista (TEA)** a l'escola infantil, primària i l'ESO, però no tants al Batxillerat.

Una altra manera de continuar estudiant si no s'ha obtingut el títol de graduat en ESO és a través dels programes de formació i inserció.

Aquests programes ofereixen una versió especial per a estudiants amb necessitats educatives especials.

En aquests programes, el que s'ensenyen i les persones que ajuden estan adaptats per ajudar a l'alumnat a aprendre i trobar feina.

Departament

d'Educació: s'encarrega d'organitzar tot el que té relació amb l'educació, des de l'escola infantil fins la universitat.

Trastorn de l'Espectre

Autista (TEA): quan una persona es comunica i aprèn de manera diferent, perquè té una altra forma de veure el món.

La majoria de l'alumnat amb discapacitat intel·lectual que fan els programes de formació i inserció (PFI) acaben el curs amb èxit.

A més, uns mil alumnes van fer un programa especial d'educació professional per a joves amb discapacitat intel·lectual.

A la universitat, uns 400 estudiants amb discapacitat es matriculen cada any.

Encara falta informació per saber com els estudiants amb discapacitat intel·lectual poden accedir a la universitat.

En el món de l'educació, hi ha molts més alumnes amb **Trastorn de l'Espectre Autista (TEA)** que alumnes amb discapacitat intel·lectual.

Per exemple, al 2022, hi havia gairebé el doble d'alumnes amb autisme que amb discapacitat intel·lectual a l'educació infantil, primària i batxillerat.

Aquest nombre de persones amb autisme ha augmentat més que el nombre d'alumnes amb discapacitat intel·lectual.

SALUT

La salut de les persones amb discapacitat intel·lectual és un dret important.

Això vol dir que aquestes persones han de poder anar al metge i rebre una bona atenció sanitària.

A Catalunya, 1 de cada 3 persones amb discapacitat diu que la seva salut és dolenta o molt dolenta.

Però de les persones amb discapacitat que han contestat aquest estudi, 40 de cada 100, o sigui, quasi la meitat, diu que la seva salut és bona o molt bona.

Això vol dir que aquestes persones són més positives sobre la seva salut que altres persones amb discapacitat.

Pel que fa a la **salut emocional**, les persones amb discapacitat intel·lectual poden tenir els mateixos problemes de salut mental que les persones sense discapacitat.

Salut emocional: és quan podem viure la nostra vida quotidiana amb motivació, tranquil·litat i felicitat.

Però les persones amb discapacitat tenen més possibilitats a tenir problemes de conducta i salut mental, com ara depressió, trastorns bipolars, ansietat, **malalties psicòtiques** o problemes per controlar els impulsos.

Durant els últims 7 anys, la quantitat de visites al Servei Especialitzat en Salut Mental per a Persones amb Discapacitat Intel·lectual ha crescut molt.

Les dones amb discapacitat intel·lectual tenen més problemes durant la menstruació. 78 de cada 100 dones ha de deixar de fer les seves activitats de cada dia quan té la regla.

89 de cada 100, o sigui, quasi totes, tenen molèsties o dolors. A més, la majoria no decideixen quins productes utilitzar per la regla, i 1 de cada 3 no ha anat mai al ginecòleg.

Quan van al ginecòleg, més de la meitat de les dones diu que el metge no els parla directament, sinó que es dirigeix a l'acompanyant.

Malaltia psicòtica: son problemes mentals que fan que una persona tingui idees o pensaments que realment no existeixen. Per exemple: escoltar veus.

A part d'això, les persones amb discapacitat tenen altres problemes de salut, com l'obesitat, la falta d'informació sobre drogues o sexualitat, i més problemes a les dents.

Un altre problema és la **sobremedicació**. 1 de cada 5 persones amb discapacitat pren medicaments per a la salut mental sense que un psiquiatre els hi hagi dit. Això pot causar efectes secundaris i problemes amb altres medicaments.

Sobremedicació: és quan una persona pren més medicaments dels que hauria de prendre.

Per això, és important que a les persones amb discapacitat intel·lectual se'ls doni una atenció mèdica personalitzada i basant-se en el que realment necessiten.

TREBALL

Pel que fa al treball, només 1 de cada 10 persones amb discapacitat intel·lectual té feina. El treball és molt important perquè puguin tenir independència econòmica, és a dir, diners per viure, i la inclusió social.

La majoria de les persones amb discapacitat treballen en Centres Especials de Treball (CET), que són molt importants per ajudar aquestes persones a tenir feina.

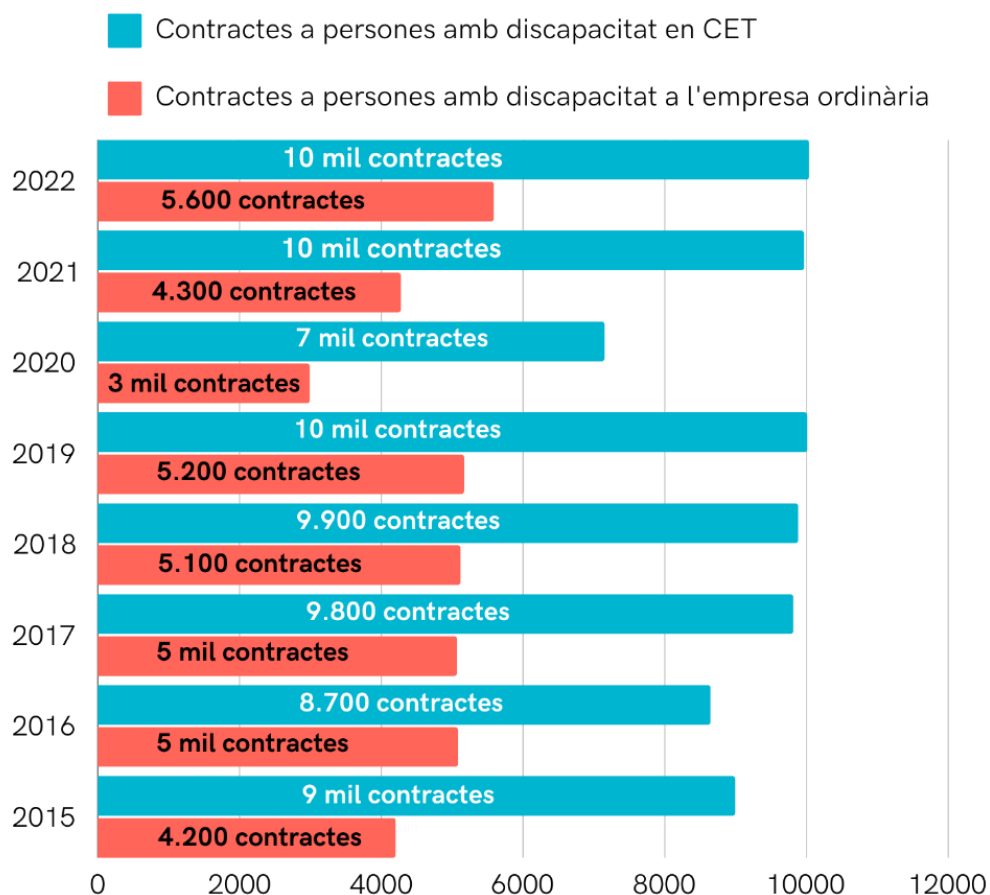
Els CET d'**iniciativa social**
i **sense ànim de lucre**
són molt importants per assegurar
aquest dret al treball.

En aquesta gràfica es mostra
el nombre de contractes
que s'han fet a persones amb discapacitat
als centres especial de treball (CET)
i a les empreses ordinàries als anys 2015 al 2022.

Iniciativa social: són centres que tenen com objectiu la inclusió laboral de les persones amb discapacitat.

Sense ànim de lucre: té l'objectiu d'ajudar als seus socis o a la societat sense guanyar diners

Exemple: ONG o Médicos Sin Fronteras.

Hi ha una diferència entre homes i dones amb discapacitat intel·lectual pel que fa a tenir feina.

L'any 2022, 60 de cada 100 contractes, o sigui, més de la meitat dels contractes que van fer-se per persones amb discapacitat, es van fer per homes.

En les persones sense discapacitat, aquesta diferència no és tan gran, només és la meitat.

Sobre els sous, les persones amb discapacitat intel·lectual cobren la meitat que la resta de la població, i una mica menys que les persones amb altres discapacitats.

Tot i que es fan esforços per aconseguir que més persones amb discapacitat tinguin feina, només 30 de cada 100, o sigui, menys de la meitat de les persones que es contracten en empreses ordinàries, tenen discapacitat.

Això vol dir que encara és difícil aconseguir les mateixes oportunitats per a persones amb discapacitat i persones sense discapacitat.

A més, viure amb discapacitat és més car. Un habitatge adaptat, ajudes adequades i altres necessitats són difícils i cares d'aconseguir.

Si tenim en compte que és difícil tenir una feina estable, les persones amb discapacitat intel·lectual tenen més dificultats per tenir els diners necessaris per viure bé.

Per això, les **polítiques públiques** són molt importants per ajudar aquestes persones a tenir una vida més autònoma i digna.

UN NIVELL DE VIDA ADEQUAT I PROTECCIÓ SOCIAL

Les **prestacions socials** són molt importants per donar suport a les persones amb discapacitat. Per exemple, les **pensions contributives** es fan servir per algunes persones amb discapacitat.

A Catalunya, més de la meitat de les persones que rebien una ajuda econòmica per invalidesa durant el 2023, tenien discapacitat intel·lectual.

Però aquesta ajuda és baixa, són uns 440 euros al mes, que és menys de la meitat del salari mínim.

A més, les persones han d'esperar quasi 6 mesos, és a dir, mig any, per poder rebre aquests diners.

Polítiques públiques:

Normes i regles que fan els polítics i es fan a la nostra ciutat per poder viure millor.

Prestacions socials:

ajudes que dona el govern a les persones que ho necessiten per tenir una vida millor. Aquestes ajudes poden ser diners o altres suports, com metges o habitatge.

Pensions

contributives: diners que reben les persones quan es jubilen, o si no poden treballar per malaltia o accident. Per tenir dret a una pensió contributiva, la persona ha d'haver treballat i pagat impostos durant un temps.

Això fa que la seva situació econòmica sigui molt difícil.

Les persones amb discapacitat intel·lectual també poden tenir ajudes relacionades amb la dependència, en cas que tinguin el reconeixement necessari.

No hi ha dades per a les persones amb discapacitat, però hi ha tres problemes en les ajudes que es donen per dependència a les persones amb discapacitat intel·lectual:

- 1.** Les ajudes es demanen per separat, això fa que sigui més difícil d'entendre. Seria millor que tot es fes des d'un únic tràmit.

- 2.** L'ajut més comú, el de cures familiars, no és suficient per cuidar d'una persona que té dependència.

- 3.** Caldria millorar l'ajut per tenir assistència personal a casa. Aquest ajut ajuda a pagar una persona que cuida i dona suport a la persona amb discapacitat a casa seva.

Tot i que la quantitat de diners d'aquesta ajuda és més alta que en altres ajudes, encara no és suficient per cobrir totes les necessitats.

A Catalunya, es va crear una ajuda econòmica per comprar productes i serveis que millorin l'autonomia personal de les persones amb discapacitat. Aquesta ajuda es deia **PUA**.

Aquesta ajuda té quantitats més altes que altres ajudes, però només es dona en situacions molt concretes i quasi cap persona amb discapacitat el va rebre l'última vegada que es va donar.

Això és perquè l'ajuda es dona segons quina quantitat de diners hi hagi disponible i tenint en compte totes les persones que la demanen.

També existeixen altres ajudes com **l'Ingrés Mínim Vital** (IMV) i la **Renda Garantida de Catalunya** (RGC), però normalment no s'adapten a les necessitats de les persones amb discapacitat.

Per això cal fer **polítiques inclusives** i que tinguin en compte la realitat de les persones amb discapacitat.

A més d'aquestes ajudes econòmiques hi ha altres beneficis com pagar menys en els impostos, o no pagar-ne alguns.

Ingrés Mínim Vital:

és una ajuda que dona el Govern d'Espanya a les persones que viuen a Espanya i tenen pocs ingressos econòmics.

Renda Garantida de Catalunya:

és una ajuda que dona el Govern de Catalunya només a les persones que viuen a Catalunya amb pocs ingressos econòmics.

Polítiques inclusives:

normes i mesures que crea el Govern per ajudar a la inclusió de les persones amb discapacitat.

Tot i això, a Catalunya,
l'únic impost on les persones amb discapacitat
paguen menys diners, és el del lloguer.

PARTICIPACIÓ EN LA VIDA POLÍTICA I PÚBLICA

Perquè hi hagi inclusió de les persones amb discapacitat,
s'ha de deixar que les persones amb discapacitat
participin en la vida política, cultural,
esportiva i en activitats per gaudir del temps lliure.

Durant entrevistes grupals
amb persones amb discapacitat intel·lectual
i amb les seves famílies,
es va veure que moltes persones
els agradaria participar en política,
però que tenen algunes dificultats per fer-ho.

La informació dels partits polítics
acostuma a ser difícil d'entendre,
i això fa que sigui difícil decidir el seu vot
amb llibertat.

Tot i que les persones amb discapacitat
ja poden votar,
11 de cada 100 persones amb discapacitat a Catalunya,
van tenir problemes per votar
i 70 de cada 100, o sigui, la gran majoria,
diu que no va votar perquè ho trobava difícil.

Sobre participar a les activitats culturals i esportives, encara s'han de fer algunes coses per aconseguir la inclusió de les persones amb discapacitat:

- Alguns professionals d'entitats i d'algunes associacions diuen que la gran majoria de persones amb discapacitat no participen suficient en les activitats de la seva comunitat.
- Per això hi ha moltes entitats que estan treballant per fer activitats culturals i esportives adaptades a les persones amb discapacitat.

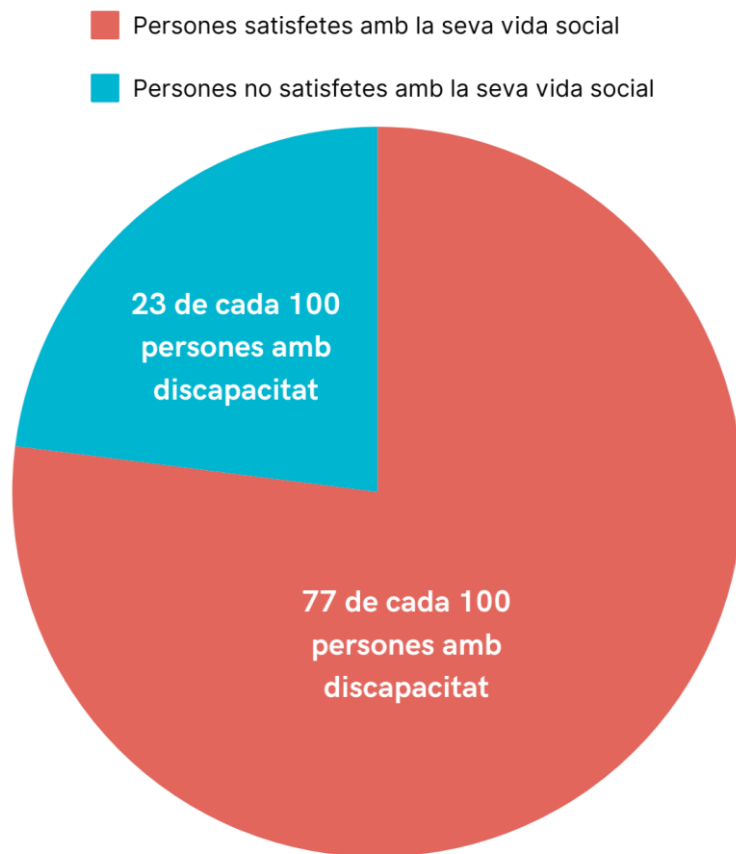
Sobre la vida social i les amistats, més de la meitat de persones amb discapacitat té un grup d'amics amb qui passa el temps lliure, però encara hi ha 30 de cada 100 persones que no en tenen.

Aquesta situació podria millorar amb més activitats accessibles.

També, més de la meitat de persones considera que la seva discapacitat fa que sigui més difícil que facin nous amics.

Tot i això, quasi totes les persones amb discapacitat estan satisfetes amb la seva vida social, però 23 de cada 100 no ho estan, i això és preocupant.

Aquesta gràfica mostra el nombre de les persones amb discapacitat satisfetes i no satisfetes amb la seva vida social.

Les persones amb discapacitat intel·lectual tenen moltes dificultats.

Aquests problemes fan que sovint no tinguin les mateixes oportunitats que altres persones.

Això passa en diferents aspectes de la seva vida, com l'educació, el treball,

la casa, o la vida independent.

També tenen dificultats per participar en política i per fer coses relacionades amb la justícia.

Encara que les lleis han millorat i la gent és més conscient d'aquests problemes, encara hi ha moltes barreres que no permeten que les persones amb discapacitat tinguin les mateixes oportunitats.

La inclusió social, que vol dir que tothom pugui formar part de la societat amb les mateixes condicions, encara no s'ha aconseguit del tot.

Per això, cal que els governs facin més polítiques inclusives per assegurar que les persones amb discapacitat tinguin els mateixos drets i oportunitats en tots els àmbits de la societat.

CONCLUSIONS I PROPOSTES DE MILLORA DE DINCAT

Aquest segon informe sobre la situació de les persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya mostra que han millorat algunes coses respecte a l'informe del 2022.

Per exemple, s'han creat figures com el **facilitador en els processos judicials**, s'ha augmentat el **servei d'autonomia a la llar** i s'han fet projectes com "Mi Casa", que ajuden a que les persones amb discapacitat deixin de viure en llocs com residències, i visquin dintre de la comunitat amb els suports necessaris.

Tot i aquests avenços, la situació de les persones amb discapacitat encara no compleix tots els drets que es manen a la **Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat**, que la van aprovar les **Nacions Unides** l'any 2006.

A continuació s'explica cada categoria d'aquesta normativa.

1. Infància i adolescència

És molt important donar l'atenció necessària als nens i les nenes amb discapacitat i a les seves famílies el més aviat possible, perquè aquesta etapa és molt important en el seu desenvolupament. Cal tenir més recursos per oferir més suport i atenció.

Encara hi ha infants que no tenen **l'atenció mínima legal**. És important millorar l'atenció als infants i adolescents que estan sota la protecció del govern.

La llei diu que és millor que aquests infants visquin amb famílies d'acollida en comptes de viure en institucions.

2. Educació

Hi ha més alumnes en centres d'educació especial, i realment, hi hauria d'haver més alumnes en centres ordinaris.

Els centres d'educació especial haurien de ser un suport per les escoles ordinàries, i no una alternativa.

També calen més recursos per atendre aquests alumnes.

Atenció mínima

legal: és la cura bàsica que tots els nens i nenes han de rebre segons la llei. Això inclou coses com tenir menjar, un lloc on viure, atenció mèdica i educació. Créixer sa i segur.

Hi ha més alumnes amb **trastorn de l'espectre autista**

en tots els cursos,
i és important preparar mesures
per donar-los el suport que necessiten.

En els estudis que no són obligatoris,
com el batxillerat o la universitat,
és molt important que hi hagi recursos
per fer més fàcil que les persones amb discapacitat intel·lectual
comencin a treballar.

Ara mateix, només 1 de cada 10 persones
amb discapacitat intel·lectual té feina a Espanya,
i les famílies estan preocupades,
perquè treballar és molt important
per poder tenir una vida independent.

Els salaris d'aquestes persones també són molt baixos,
la meitat del que normalment es cobra a Catalunya.
Això normalment és perquè
no hi ha suficient formació professional
adaptada a les necessitats
de les persones amb discapacitat intel·lectual.

Cal que es faci una estratègia
perquè les persones amb discapacitat intel·lectual
tinguin més possibilitats de trobar feina.
Aquesta estratègia ha de tenir
mesures per ajudar aquestes persones a trobar feina.

3. Habitatge i vida independent

El model d'atenció a les persones amb discapacitat està canviant per assegurar que les persones amb discapacitat poden viure de forma independent amb els suports necessaris.

El problema és que falten habitatges i serveis per aconseguir aquest canvi.

Cal que hi hagi més personal i recursos per oferir suport a la vida independent, com els i les assistents personals.

També és important reduir les llistes d'espera per accedir a habitatges.

Ara mateix, gairebé 4 mil persones, o sigui, la quantitat de persones que caben a un estadi de futbol com el del Badalona o el de l'Europa, estan en llista d'espera per accedir a una residència o llar.

4. Accessibilitat universal

En els últims anys s'han fet canvis per millorar l'accessibilitat, però encara hi ha molts espais que no són accessibles, sobretot en accessibilitat cognitiva.

Cal treballar molt per fer que a Catalunya els espais siguin llocs accessibles.

Que s'hagi aprovat el **Codi d'Accessibilitat** és bo, però cal que s'apliqui correctament.

5. Drets legals de les persones amb discapacitat intel·lectual

Abans, es tractava les persones amb discapacitat intel·lectual de manera paternalista, com si no poguessin prendre decisions per si mateixes.

Ara, la llei reconeix que són persones amb els mateixos drets i deures que qualsevol altra persona.

Un canvi bo i important és que s'ha creat la figura de l'assistent, que ajuda les persones amb discapacitat intel·lectual a prendre decisions si ho necessiten.

Però encara hi ha molta feina per fer, i això necessita temps, recursos i que hi hagi professionals formats.

La reforma que ha eliminat la incapacitat o tutela ha provocat alguns problemes inesperats per a les persones amb discapacitat intel·lectual.

Codi d'Accessibilitat:

És un document que explica les normes perquè els espais i els textos siguin accessibles per tothom.

Aquests problemes fan que les persones amb discapacitat tinguin més problemes per tenir algunes ajudes o per gestionar comptes bancaris, i això fa que la seva vida quotidiana sigui més difícil.

Per tant, és urgent que es prenguin mesures per solucionar aquests problemes i per assegurar que les persones amb discapacitat puguin accedir als serveis que necessiten sense dificultats.

6. Accés a la justícia

Això ha millorat molt poc.

Des del 2022, s'ha creat la figura del o la facilitador o facilitadora judicial, que ajuda les persones amb discapacitat intel·lectual a entendre millor tots els tràmits que estan relacionats amb la justícia.

Tot i això, a Catalunya aquesta figura no està del tot desenvolupada.

També és preocupant la situació de les persones amb discapacitat intel·lectual que estan a la presó, ja que no hi ha prou recursos per donar-los l'atenció que necessiten.

7. Salut

Les persones amb discapacitat solen tenir més problemes de salut que les persones sense discapacitat, però tenen dificultats per rebre l'atenció adequada.

Moltes vegades, tenen diagnòstics que estan equivocats, o se'ls dona més medicació de la que necessiten.

Cal que els professionals de la salut tinguin més formació per poder atendre millor les persones amb discapacitat intel·lectual i per fer campanyes sobre hàbits saludables, per ajudar a prevenir malalties com l'obesitat o algunes relacionades amb la salut de les dents i la boca.

La salut mental de les persones amb discapacitat intel·lectual és un tema cada cop més preocupant.

Les persones amb discapacitat intel·lectual acostumen a tenir més malalties mentals, i moltes persones tenen diagnòstics incorrectes. Això normalment fa que es prenguin més medicaments dels que necessiten.

De fet, 1 de cada 5 persones amb discapacitat intel·lectual està prenent medicació sense tenir un diagnòstic clar.

És important assegurar que les persones amb discapacitat intel·lectual poden rebre l'atenció dels metges adequada a les seves necessitats i que no se'ls donen medicaments que no són necessaris.

Fer servir més medicació de la necessària pot fer que no actuïn de manera conscient.

8. Protecció social i suport econòmic

Hi ha ajudes econòmiques per a les persones amb discapacitat intel·lectual, però no són suficients per cobrir totes les seves necessitats.

A Catalunya també es podria millorar el sistema fiscal perquè ofereixi més suport a aquestes persones i les seves famílies, com ja passa en altres comunitats d'Espanya.

9. Participació a la comunitat

Encara hi ha moltes barreres perquè les persones amb discapacitat intel·lectual puguin participar en activitats com la política, la cultura, l'esport o l'oci.

Encara que algunes entitats han fet coses per incloure-les, cal que es facin més esforços per aconseguir la igualtat de condicions.

10. Persones cuidadores no professionals

Les persones que tenen cura de familiars amb discapacitat intel·lectual, sobretot sense cobrar, tenen una gran sobrecàrrega emocional i econòmica.

Això vol dir que han de fer més esforços per donar-los el suport que necessiten. Cal que les polítiques públiques reconeguin els esforços dels i les cuidadores i els ofereixin més suport.

11. Desigualtats entre territoris

Hi ha diferències importants en la situació de les persones amb discapacitat intel·lectual segons el lloc on viuen.

És necessari crear polítiques específiques per a cada territori per poder equilibrar aquestes desigualtats.

12. Perspectiva de gènere

Les dones amb discapacitat intel·lectual pateixen una doble discriminació: per ser dones i per tenir discapacitat. Participen menys en activitats d'oci, tenen menys possibilitats de treballar.

De fet, només 30 de cada 100 contractes,
o sigui, ni la meitat,
són per dones amb discapacitat intel·lectual.

Les dones amb discapacitat intel·lectual
també tenen menys informació sobre temes importants,
com, per exemple, la sexualitat.

Les polítiques públiques han de tenir en compte
aquesta doble discriminació.

13. Reptes futurs

Segons alguns experts i algunes expertes
i alguns testimonis,
els reptes de futur que hi ha
per aconseguir la igualtat
de les persones amb discapacitat són:

- Que les dones i nenes amb discapacitat intel·lectual tinguin els mateixos drets que els homes.
- Defensar els drets sexuals i el dret a formar una família.
- Defensar el dret a participar de manera activa en política.
- Implantar l'assistent personal perquè hi hagi menys persones amb discapacitat vivint en residències o centres de dia,
- Aprofitar la tecnologia i buscar maneres de fer servir la intel·ligència artificial per aconseguir millorar la situació de les persones amb discapacitat intel·lectual.
- Reconèixer i donar suport als i les cuidadores de les persones amb discapacitat intel·lectual.

- Oferir millors condicions laborals als i les professionals que treballen amb persones amb discapacitat intel·lectual.

Aquest segon informe sobre la situació de les persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya ha tornat a mostrar que falten dades sobre aquest grup.

Encara que podem fer-nos una idea de la seva situació actual, no tenim tots els detalls.

Per això, és important que es facin sistemes per poder recollir totes les dades específiques sobre la discapacitat intel·lectual.

En aquest estudi hem vist quines són les dades que caldria tenir, però que no es tenen. Aquesta informació està als annexos d'aquest estudi.

Esperem que les pròximes edicions d'aquest estudi puguem aconseguir totes les dades que es necessiten, perquè això demostraria el compromís dels governs per entendre millor la situació de les persones amb discapacitat intel·lectual i per voler millorar-la.

En aquest estudi també destaquem que la discapacitat intel·lectual és la que més creix entre les discapacitats.

En els últims 5 anys,
quasi 30 de cada 100 persones
tenen discapacitat intel·lectual.

Això indica que aquest grup està creixent
i que tindrà un paper important
en la societat en els propers anys.

Cal identificar les raons del creixement
de la quantitat de persones amb discapacitat intel·lectual
per poder veure quines són les necessitats futures
i les mesures que s'han de prendre.

En resum, tot i que hi ha algunes coses bones,
encara falta molt perquè
les persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya
tinguin els mateixos drets i oportunitats
que les persones sense discapacitat.

Per millorar aquesta situació fa falta temps,
recursos, i compromís.

Esperem que aquest informe ajudi
a entendre millor la situació
i que sigui útil per saber quins recursos calen
i quines polítiques públiques cal fer.

Demaneu que totes les persones
col·laborin per poder aconseguir
una societat més inclusiva
i que respecti els drets humans de tothom.

Grans canvis necessaris i propostes de millora

1. Estratègia d'inserció laboral

Crear un pla per ajudar
les persones amb discapacitat
a trobar feina.

En aquest pla s'haurien d'incloure mesures
específiques per a les persones
amb més necessitats de suport,
com el treball amb suport
o la formació adaptada.

Aquest pla hauria de tenir en compte
el mercat de treball protegit,
o sigui, els centres especials de treball,
i l'empresa ordinària.

2. Actualització dels serveis socials

Caldria millorar els serveis socials
per centrar-se en les persones amb discapacitat intel·lectual.

Cal ajudar a que tinguin més autonomia,
s'hauria de facilitar l'accés a l'habitatge,
i animar la participació en activitats
com lleure, cultura, esport i política.

3. Educació inclusiva

Caldria millorar el sistema educatiu perquè tothom pugui tenir una educació adequada i de qualitat.

Caldria donar els recursos necessaris i transformar els centres d'educació especial per integrar-los millor en el sistema educatiu general.

4. Sistema de serveis socials

Caldria assegurar que:

- Es garanteixen els drets.
- No hi hagi desigualtat entre les persones amb discapacitat dels diferents territoris.
- Es reconegui el treball dels cuidadors i les cuidadores no professionals i dels professionals del sector.

5. Igualtat de tracte i participació

Caldria assegurar que les persones amb discapacitat intel·lectual tenen el mateix tracte que les persones sense discapacitat i que poden participar en la societat.

Caldria garantir que tots els entorns siguin accessibles i tenir en compte la situació de les nenes i dones amb discapacitat intel·lectual, que són les que pateixen una doble discriminació.

També caldria millorar la sanitat, la justícia, la cultura, l'esport i la política.

